

Ασφάλεια πλοίων και Ανθρώπινοι παράγοντες

Του Γραμματέα της ΠΕΠΕΝ καπτ. **Γ. ΤΣΟΥΡΗ**

Η ασφάλεια των πλοίων στην θάλασσα, αποτελείσε ανέκαθεν και δεν θα πάψει να αποτελέσει το μεγαλύτερο μέλημα στον χώρο της ναυτιλίας.

Ένας απ τους βασικότερους σκοπούς, είναι να προσπαθούμε να αναδεικνύουμε τον σημαντικό και πολύμορφο ρόλο του ανθρώπου, στην πρόκληση ναυτικών ατυχημάτων.

Σημαντική αναφορά βέβαια, πρέπει να γίνει και στα όρια και στις ανθρώπινες δυνατότητες που έχει κάθε όν, ανάλογα την εθνικότητά του αλλιώς και όμοιας εθνικότητας. Παραδείγμα, όπου άνθρωποι ίδιας εθνικότητας - φυλής διαφέρουν αρνητικά ή θετικά από άλλους μη ομοεθνείς και άλλης φυλής.

Το σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον, είναι πολύ διαφορετικό από τις συνθήκες που ένας ανθρώπινος οργανισμός έχει συνηθίσει να αντιμετωπίζει σήμερα τόσο στην ποντοπόρο ναυτιλία, όσο και στην ακτοπλοία. Που σε συνάρτηση με τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά (όπως η προσοχή, η αντίληψη, η μνήμη, η διαχείριση πληροφοριών) μπορούν να οδηγήσουν σε δυσκολίες άρα και λάθη.

Με τα σημερινά δεδομένα και πεπραγμένα στις θαλάσσιες μεταφορές, με τους νεότερους κανονισμούς, ειδικά ISM-ISPS-MLC 2010, παρόλο που καταγράφονται διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται κατά περίπτωση, πάντοτε η τελική έκβαση αλλιώς και τυχόν λάθη σε πρώιμο στάδιο και η όλη εφαρμογή των καταγεγραμμένων, έχουν ως αιχμή δόρατος τον άνθρωπο.

Η ίδια η επιχείρηση σαν σύνολο, αλλιώς και το πλοίο σαν μονάδα, έχουν ευθύνη για αποφάσεις που επηρεάζουν την ασφαλή λειτουργία ολόκληρου του μηχανισμού.

Λανθασμένοι χειρισμοί σε κάθε στάδιο, αλλιώς δύσκολα (ειδικά στο πρώιμο στάδιο) αλλιώς και εύκολα, συνδέονται άμεσα με ένα ατύχημα καθώς συνήθως γίνονται αρκετά πριν τη δημιουργία του ατυχήματος και έτσι δεν γίνεται αισθητή και κατανοητή η συμβολή τους σ' αυτό.

Αντίθετα, οι σωστές αποφάσεις σε κάθε επίπεδο μπορούν να δημιουργήσουν ένα αίσθημα ασφαλείας, το οποίο μπορεί να απομακρύνει την προσπάθεια σε

όλες εκείνες τις καταστάσεις που ενδέχεται να οδηγήσουν σε ατύχημα.

Είναι πολύ σημαντικό να δημιουργούμε πρώτα **safety culture** και να συνεχίζουμε να την εφαρμόζουμε στην δομή μιας επιχείρησης και στο πλοίο. Η οποία αγωγή ασφαλείας, είναι αποτέλεσμα των ατομικών και ομαδικών αξιών - ιδεών ικανοτήτων και προτύπων συμπεριφοράς που καθορίζουν την επάρκεια της άρτιας οργάνωσης και του προγραμματισμού για την ασφάλεια.

Οι παράμετροι που επηρεάζουν τα ανωτέρω θα μπορούσαν να αναλυθούν λεπτομερώς. Ίσως από πιο εξειδικευμένους επιστήμονες, όπως ανθρωπολόγους-κοινωνιολόγους κλπ. Εμείς με την ιδιότητα του πλοιοάρχου και δει το πρότυπο εφαρμογής και ακολουθίας όρων των κανόνων ασφαλείας επί του πλοίου, μπορούμε να αναφερθούμε σε αμέτρητα παραδείγματα και πιθανές αιτίες που αποφέρουν ατυχήματα επί των πλοίων.

- Εκπαίδευση και οικειότητα.

Αν μη τι άλλο, είναι το πρωταρχικό μέλημα σύμφωνα βέβαια και με την εφαρμοστέα νομοθεσία περί εκπαίδευσης ναυτικών. Βέβαια, το κατά πόσο συνάδει η γνώση με την οικειότητα (**familiarization**) επί του πλοίου, αυτά έγκειται καθαρά στην προσωπικότητα του εκπαιδευόμενου ναυτικού. Πιθανή πίεση να αποτελέσει θετικό αλλιώς και αρνητικό παράγοντα. Η συνεχής εφαρμογή και πρακτική επί του πλοίου, αποτελούν το βασικότερο όργανο εκπαίδευσης όρων όσων αφορούν την ασφάλεια εξοπλισμού και ανθρώπινης ζωής.

- Προσοχή - Αντίληψη.

Η επαγγελματική συνείδηση και οι ευσώζονες προοπτικές του μέλλοντος για έναν αξιωματικό συμπεριλαμβάνουν και την προσοχή και αντίληψη τόσο στην θεωρητική αλλιώς και στην πρακτική πλευρά του επαγγέλματός μας.

Ειδικά για αξιωματικούς γέφυρας (την ώρα της φυλακής στην γέφυρα όσο και στο κατάστρωμα) και οι δύο παράγοντες αποτελούν φάρους προς αποφυγή ατυχημάτων και ειδικά στα πρώιμα στάδια αυτών. Το